

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2021
(OR. en)

14932/21

AGRI 636
PHYTOSAN 37
AGRILEG 268

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	10 Δεκεμβρίου 2021
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2021) 787 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ για την παρουσίαση της πείρας που αποκτήθηκε από την επέκταση του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων σε όλες τις διακινήσεις φυτών προς φύτευση στο έδαφος της Ένωσης

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2021) 787 final.

σνημμ.: COM(2021) 787 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 10.12.2021
COM(2021) 787 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**για την παρουσίαση της πείρας που αποκτήθηκε από την επέκταση του συστήματος
φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων σε όλες τις διακινήσεις φυτών προς φύτευση στο
έδαφος της Ένωσης**

Περιεχόμενα

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
2	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΩΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΦΥΤΑ ΠΡΟΣ ΦΥΤΕΥΣΗ	5
3	ΑΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	6
3.1	Εναρμονισμένος μορφότυπος φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου	6
3.2	Επισύναψη φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου στη μονάδα εμπορίας	6
3.3	Απαιτήσεις για τους εξουσιοδοτημένους επαγγελματίες που εκδίδουν φυτοϋγειονομικά διαβατήρια.....	7
3.4	Ρυθμίσεις για τις εξ αποστάσεως πωλήσεις — έκδοση φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου για τελικό χρήστη	9
3.5	Ηλεκτρονικό φυτοϋγειονομικό διαβατήριο.....	10
3.6	Ρυθμιζόμενοι επιβλαβείς οργανισμοί μη καραντίνας (ΡΕΟΜΚ)	10
3.7	Γενική επίγνωση των φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων	11
4	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	12

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΑ: Αρμόδια αρχή

ΓΔ SANTE: Γενική Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΥΦ: Εθνική υπηρεσία φυτοπροστασίας

ΡΕΟΜΚ: Ρυθμιζόμενοι επιβλαβείς οργανισμοί μη καραντίνας

ΕΟΚ: Ενωσιακοί επιβλαβείς οργανισμοί καραντίνας

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Την τελευταία σχεδόν εικοσαετία και έως το 2019, το φυτοϋγειονομικό νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ διεπόταν από την οδηγία 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου¹. Η οδηγία περιείχε την έννοια των φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων ως συμφωνημένη σήμανση η οποία αναπτύχθηκε με στόχο την εξισορρόπηση του ελεύθερου εμπορίου φυτικού υλικού σε ολόκληρη την ΕΕ και την προστασία της επικράτειας της Ένωσης από την εξάπλωση ρυθμιζόμενων επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών που είναι παρόντες στην ΕΕ. Το φυτοϋγειονομικό διαβατήριο άρχισε να χρησιμοποιείται για να συνοδεύει φυτικό υλικό το οποίο διακινείται μεταξύ κρατών μελών, αντικαθιστώντας το πιστοποιητικό φυτοϋγείας, το οποίο είναι το διεθνές έγγραφο που προβλέπεται στη διεθνή σύμβαση για την προστασία των φυτών. Τα φυτοϋγειονομικά διαβατήρια επρόκειτο επίσης να χρησιμοποιηθούν στις διακινήσεις φυτών εντός κράτους μέλους, προκειμένου να πιστοποιηθεί η συμμόρφωση αυτών των φυτών με τις αντίστοιχες φυτοϋγειονομικές απαιτήσεις της νομοθεσίας της ΕΕ. Επίσης, οι επίσημοι έλεγχοι στα φυτοϋγειονομικά διαβατήρια επρόκειτο πλέον να διενεργούνται στην τοποθεσία παραγωγής του φυτικού υλικού (εγκαταστάσεις επαγγελματία) αντί στα σύνορα ή στον προορισμό, και καθιερώθηκε υποχρέωση εγγραφής των επαγγελματιών οι οποίοι χειρίζονται ρυθμιζόμενα φυτά και φυτικά υλικά και εκδίδουν φυτοϋγειονομικά διαβατήρια.

Σύμφωνα με την οδηγία 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου, και έως το 2019, φυτοϋγειονομικά διαβατήρια απαιτούνταν μόνο για συγκεκριμένα είδη φυτών και σπόρων και για ορισμένους τύπους φυτικού υλικού, που συνδέονται με ειδικά εξακριβωμένους φυτοϋγειονομικούς κινδύνους. Ωστόσο, με την κατάρτιση του νέου φυτοϋγειονομικού κανονισμού [κανονισμός (ΕΕ) 2016/2031²] θεωρήθηκε ότι το σύστημα φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων δεν λειτουργούσε στο μέγιστο των δυνατοτήτων του και συμφωνήθηκε ότι η απαίτηση να συνοδεύεται ένα φυτό από φυτοϋγειονομικό διαβατήριο θα πρέπει να επεκταθεί σε μεγαλύτερο εύρος σπόρων και, ιδιαίτερα, σε όλα τα φυτά προς φύτευση³. Η επέκταση του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων σε όλα τα φυτά προς φύτευση συμπληρώθηκε με ορισμένες άλλες διατάξεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων, στην αύξηση της αρτιότητας και της αξιοπιστίας του και στη βελτίωση της αναγνώρισής του, συγκεκριμένα από επαγγελματίες. Οι κύριες αλλαγές που επήλθαν ήταν η θέσπιση ενός εναρμονισμένου μορφότυπου φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου· η υποχρέωση των επαγγελματιών να επισυνάπτουν φυτοϋγειονομικό διαβατήριο στη μονάδα εμπορίας των φυτών ή του φυτικού υλικού ή στο πακέτο, τη δέσμη ή το εμπορευματοκιβώτιό τους· και η υποχρέωση των επαγγελματιών να διασφαλίζουν την ιχνηλασιμότητα των φυτών ή του φυτικού υλικού και να διενεργούν εξετάσεις για τα φυτοϋγειονομικά διαβατήρια.

Σύμφωνα με το άρθρο 79 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031, η Επιτροπή έχει την υποχρέωση να υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εμπειρία που αποκτήθηκε από την επέκταση του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων σε κάθε διακίνηση φυτών προς φύτευση στην επικράτεια της Ένωσης, με σαφή ανάλυση κόστους-οφέλους για τους επαγγελματίες, η οποία θα

¹ ΕΕ L 169 της 10.7.2000, σ. 1.

² ΕΕ L 317 της 23.11.2016, σ. 4.

³ Η επέκταση αυτή καλύπτει όλα τα είδη φυτών και όλους τους τύπους —π.χ. φυτά σε γλάστρα, δέντρα και θάμνοι, σπορόφυτα, εμβολιασμένα φυτά, υποκείμενα κ.λπ.— οι οποίοι αποτελούν αντικείμενο εμπορίας και μπορούν να φυτευτούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω.

συνοδεύεται, κατά περίπτωση, από νομοθετική πρόταση. Η παρούσα έκθεση καλύπτει τις εν λόγω απαιτήσεις.

Μεθοδολογία

Προκειμένου να ανταποκριθεί σε αυτές τις απαιτήσεις, η Επιτροπή εξέτασε όλα τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία. Λόγω του ότι η νομοθετική αλλαγή άρχισε να εφαρμόζεται μόλις τον Δεκέμβριο του 2019 και η ανάλυση πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2021, δεν ήταν δυνατόν να χρησιμοποιηθούν δημόσια διαθέσιμα δεδομένα. Επιπλέον, τα κράτη μέλη δεν υπέχουν υποχρέωση υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις πτυχές που πρέπει να αξιολογηθούν, ούτε και υπάρχουν ακόμη αποτελέσματα επιθεωρήσεων της εφαρμογής του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων στα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, η μόνη διαθέσιμη προσέγγιση προκειμένου να ληφθούν στοιχεία για την ανταπόκριση στις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων ήταν να ζητηθούν αυτά απευθείας από τους οικονομικούς φορείς και τις διοικητικές αρχές που συμμετέχουν στη διαχείριση και στην εφαρμογή του ενδοκοινοτικού εμπορίου όσον αφορά τα φυτά, καθώς εκείνοι αντιμετωπίζουν τις νομοθετικές αλλαγές. Για τον λόγο αυτόν, η Επιτροπή συνέταξε ένα ερωτηματολόγιο με 70 ερωτήσεις το οποίο επικυρώθηκε από κράτη μέλη και ενώσεις της ΕΕ. Οι ερωτήσεις αποσκοπούσαν στη λήψη αποτελεσμάτων σχετικά με την πείρα που αποκτήθηκε από την επέκταση του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου σε όλες τις διακινήσεις φυτών προς φύτευση, καθώς και σχετικά με το κόστος, τα οφέλη και τις επιπτώσεις, προκειμένου να διεξαχθεί η ανάλυση κόστους-οφέλους. Το ερωτηματολόγιο⁴ απεστάλη σε ΕΥΦ και ΑΑ πιστοποίησης των 27 κρατών μελών και σε 48 σχετικές ενώσεις σε επίπεδο ΕΕ. Ενώσεις σε επίπεδο κρατών μελών, επαγγελματίες και το ευρύ κοινό είχαν πρόσβαση στο ερωτηματολόγιο μέσω ιστότοπου της ΓΔ SANTE. Όσον αφορά το ευρύ κοινό, η Επιτροπή και οι ΕΥΦ της ΕΕ συνέδραμαν στη διαφήμιση των ερωτηματολογίων μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και άλλων διαύλων επικοινωνίας. Λήφθηκαν συνολικά 177 απαντήσεις από 25 κράτη μέλη. Το επίπεδο συμμετοχής διέφερε μεταξύ των διαφορετικών κατηγοριών ενδιαφερομένων ως εξής: 24 ΕΥΦ⁵, 9 ΑΑ πιστοποίησης από 7 κράτη μέλη⁶, 43 επαγγελματίες από 10 κράτη μέλη⁷, 44 εθνικές ενώσεις από 13 κράτη μέλη⁸, 50 απαντήσεις πολιτών από 5 κράτη μέλη⁹ και 7 ενώσεις σε επίπεδο ΕΕ.

Προς υποστήριξη της παρούσας έκθεσης, η Επιτροπή συνέταξε μια τεχνική έκθεση¹⁰ με πληροφορίες σχετικά με τα σχόλια που ελήφθησαν και μια εκτενή ανάλυση των εν λόγω σχολίων, η οποία είναι δημόσια διαθέσιμη.

Τρεις παράγοντες παρακωλύουν την ανάλυση της Επιτροπής: πρώτον, η συμμετοχή των ΑΑ πιστοποίησης, των επαγγελματιών, των ενώσεων και των πολιτών ήταν πολύ περιορισμένη και ως εκ τούτου, η ανάλυση δεν επαρκεί για την εξαγωγή συμπεράσματος για αυτές τις ομάδες ενδιαφερομένων· δεύτερον, το πολύ σύντομο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της έναρξης εφαρμογής των διαφόρων διατάξεων και της πρόσκλησης για υποβολή

⁴ <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/PH-art-79-PP-portal>

⁵ AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SK, SE

⁶ DE, FI, FR, NL, PL, SI, SE

⁷ AT, CZ, DE, ES, FR, IT, NL, PT, SK, SE

⁸ AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, IT, LT, NL, PL, SE

⁹ DE, FI, FR, NL, PL, SI, SE

¹⁰ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126789>.

σχολίων· και τέλος, ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στο εμπόριο και στις δραστηριότητες που σχετίζονται με το αντικείμενο της παρούσας έκθεσης.

Λόγω των προαναφερθέντων περιορισμών, σε ορισμένες περιπτώσεις δεν ήταν δυνατό να συναχθούν συμπεράσματα σχετικά με την πείρα που αποκτήθηκε από την επέκταση του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων σε όλες τις διακινήσεις φυτών προς φύτευση στην επικράτεια της Ένωσης. Η εκτίμηση του κόστους και των οφελών που συνδέονται με την επέκταση του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων σε όλες τις διακινήσεις φυτών προς φύτευση για τους επαγγελματίες πραγματοποιήθηκε στο μέτρο του δυνατού, λόγω των διάσπαρτων σχολίων σχετικά με τα ζητούμενα ποσοτικά δεδομένα και της μη διαθεσιμότητάς τους από άλλες πηγές. Αντ' αυτού, πραγματοποιήθηκε μια εις βάθος ποιοτική ανάλυση του κόστους και των οφελών. Τέλος, για τους ανωτέρω λόγους, η Επιτροπή περιορίστηκε στον εντοπισμό θεμάτων που χρήζουν περαιτέρω συζήτησης.

2 ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΦΥΤΟΥΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΩΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΦΥΤΑ ΠΡΟΣ ΦΥΤΕΥΣΗ

Με το άρθρο 79 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031 θεσπίστηκε η υποχρέωση για όλα τα φυτά προς φύτευση, εκτός από τους σπόρους, να συνοδεύονται από φυτοϋγειονομικό διαβατήριο για τη διακίνησή τους στην επικράτεια της Ένωσης.

Η επέκταση του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων αποσκοπεί στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της προστασίας από ενωσιακούς επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας (στο εξής: ΕΟΚ), στη βελτίωση της ετοιμότητας για τον εντοπισμό νέων επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών ενωσιακού ενδιαφέροντος, στην ενιαία εφαρμογή της πολιτικής και στην καλύτερη κατανόηση και ευαισθητοποίηση των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών. Οι μισοί από όσους απάντησαν θεώρησαν αυτήν την επέκταση θετική για την αύξηση της ιχνηλασιμότητας των φυτών, ενώ η αποτελεσματικότητα της προστασίας από τους επιβλαβείς για τα φυτά οργανισμούς καραντίνας θεωρήθηκε ως επί το πλείστον αυξημένη ή η ίδια από την πλειονότητα των ενδιαφερόμενων μερών. Η ετοιμότητα για τον εντοπισμό νέων επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών ενωσιακού ενδιαφέροντος αξιολογήθηκε είτε ως βελτιωμένη είτε ως η ίδια, ενώ οι περισσότεροι από όσους απάντησαν, επίσης, αξιολόγησαν την κατανόηση και ευαισθητοποίηση των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών είτε ως βελτιωμένη είτε ως ίδια.

Από την άλλη πλευρά, η επέκταση του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων (η μετάβαση σε αυτόν τον νέο κανόνα και η εφαρμογή του καθώς και η συνολική πολυπλοκότητα της διαδικασίας έκδοσης ή αντικατάστασης ενός φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου) θεωρήθηκε επαχθής και δύσκολη από τα δύο τρίτα περίπου των ενδιαφερόμενων μερών και μόνο το ένα τέταρτο περίπου θεώρησε την αλλαγή διαχειρίσιμη ή δεν αντιλήφθηκε καμία αλλαγή. Εκτός από ορισμένες ειδικές πτυχές οι οποίες εξετάζονται στις επόμενες ενότητες της παρούσας έκθεσης, αυτή η αντίληψη των αλλαγών μπορεί να συνδέεται με το σύντομο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της έναρξης της εφαρμογής των νέων κανόνων και της διενέργειας της αξιολόγησης για την παρούσα έκθεση (Δεκέμβριος 2019 – Φεβρουάριος 2021).

Προκειμένου να εντοπιστούν οι ομάδες φυτών που παρουσίασαν τις περισσότερες τεχνικές δυσκολίες, ζητήθηκε από τα ενδιαφερόμενα μέρη να αναφέρουν έως τρία φυτά ή ομάδες

φυτών για τα οποία είχαν αντιμετωπίσει τις περισσότερες τεχνικές δυσκολίες λόγω της επέκτασης του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου σε όλα τα φυτά προς φύτευση. Οι τρεις πρώτες σε αναφορές ομάδες ήταν τα καλλωπιστικά φυτά προς φύτευση, οι σπόροι και τα οπωροφόρα φυτά προς φύτευση. Απαντώντας στην αντίθετη ερώτηση, δηλαδή ποιες ήταν οι τρεις ομάδες με τη μεγαλύτερη τεχνική ευκολία, οι ενδιαφερόμενοι ανέφεραν τις ίδιες ομάδες αλλά με μικρότερο αριθμό απαντήσεων.

Επήλθαν μεταβολές στο προσωπικό και στον φόρτο εργασίας των επαγγελματιών και των ΕΥΦ, λόγω της επέκτασης του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου σε όλα τα φυτά προς φύτευση. Οι επιπτώσεις στον φόρτο εργασίας των ΕΥΦ ήταν μεγαλύτερες από τις μεταβολές στο προσωπικό. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι ορισμένα όργανα έχουν φτάσει στο ανώτατο όριο προσωπικού τους, χωρίς δυνατότητα περαιτέρω αύξησης παρά τον αυξημένο φόρτο εργασίας. Η αλλαγή δεν είχε ομοιόμορφες επιπτώσεις στο προσωπικό όσον αφορά τους επαγγελματίες, καθώς περισσότεροι από τους μισούς δήλωσαν ότι δεν σημειώθηκε αλλαγή ή δεν εξέφρασαν γνώμη, ενώ άλλοι δήλωσαν είτε αυξήσεις είτε μειώσεις. Ωστόσο, η επέκταση αύξησε τον φόρτο εργασίας σε περισσότερους από τους μισούς επαγγελματίες που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.

3 ΑΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΦΥΤΟΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

3.1 Εναρμονισμένος μορφότυπος φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου

Με το άρθρο 83 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031 θεσπίστηκε ένας μορφότυπος φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου κοινός για όλα τα κράτη μέλη¹¹ προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι εφαρμογής του κανονισμού. Τα ενδιαφερόμενα μέρη φαίνεται πως αποδέχονται αυτήν την αλλαγή, καθώς τα περισσότερα από τα ενδιαφερόμενα μέρη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο θεώρησαν ότι η μετάβαση σε αυτήν τη νέα απαίτηση ήταν διαχειρίσιμη ή εύκολη. Ομοίως, η εφαρμογή και η πολυπλοκότητα αυτής της αλλαγής έλαβαν αρκετά θετική αξιολόγηση, καθώς υπήρξαν περισσότερες θετικές απ' ό,τι αρνητικές απαντήσεις¹² από τα ενδιαφερόμενα μέρη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.

Επήλθαν μεταβολές στο προσωπικό και στον φόρτο εργασίας των επαγγελματιών και των ΕΥΦ, λόγω του εναρμονισμένου μορφότυπου φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου. Η αλλαγή είχε παρόμοιες επιπτώσεις στο προσωπικό και στον φόρτο εργασίας για τους επαγγελματίες, αλλά είχε μεγαλύτερες επιπτώσεις στον φόρτο εργασίας των ΕΥΦ.

3.2 Επισύναψη φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου στη μονάδα εμπορίας

Με το άρθρο 88 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031 θεσπίστηκε η υποχρέωση των επαγγελματιών να επισυνάπτουν το φυτοϋγειονομικό διαβατήριο στη μονάδα εμπορίας του φυτού, του φυτικού προϊόντος και άλλων αντικειμένων πριν από τη διακίνησή τους στην επικράτεια της Ένωσης, προκειμένου να αυξηθεί η ιχνηλασιμότητα των φυτών, να μειωθεί ο

¹¹ ΕΕ L 331 της 14.12.2017, σ. 44.

¹² Η μετάβαση στον κοινό μορφότυπο φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου και η εφαρμογή και η πολυπλοκότητα της εισαγωγής του αξιολογήθηκαν θετικά από το 68 %, το 56 % και το 50 %, αντίστοιχα, των ενδιαφερόμενων μερών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο σε σύγκριση με το 28,9 %, το 39 % και το 43 % αντίστοιχα που αξιολόγησαν αρνητικά αυτές τις πτυχές.

κίνδυνος διακίνησης επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών και να αυξηθεί η αναγνώριση του φυτοϋγειονομικού συστήματος της ΕΕ μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών. Οι απαντήσεις που ελήφθησαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη στο ερωτηματολόγιο υποδεικνύουν ότι αυτή ήταν μια από τις πιο δύσκολες αλλαγές που επέφερε ο κανονισμός και είναι ίσως ένας από τους λόγους για τους οποίους τα περισσότερα ενδιαφερόμενα μέρη θεώρησαν επαχθή και δύσκολη την επέκταση του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων σε όλα τα φυτά προς φύτευση (βλ. ενότητα 2).

Η μετάβαση σε αυτή τη νέα απαίτηση αξιολογήθηκε ως επαχθής ή πολύ επαχθής από το 65 % των ενδιαφερόμενων μερών· το 81 % των ενδιαφερόμενων μερών χαρακτήρισε την εφαρμογή της πολύπλοκη ή πολύ πιο περίπλοκη (σε σύγκριση με τις προηγούμενες απαιτήσεις) ενώ το ήμισυ των ενδιαφερόμενων μερών αξιολόγησε ως πιο δύσκολη την πολυπλοκότητα της διαδικασίας έκδοσης ή αντικατάστασης του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου.

Η επισύναψη του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου σε ορισμένους τύπους φυτών, όπως χλοοτάπητας σε ρολά, κορμοί δέντρων, φορτία με πολλές μικρές παρτίδες, παρτίδες με πολλά είδη ή πολλά είδη σε μία γλάστρα, έχει επίσης αποδειχθεί δύσκολη.

Παρόλο που οι ΕΥΦ θεώρησαν ότι η επισύναψη του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου στη μονάδα εμπορίας ήταν χρήσιμη και ότι είχε συμβάλει στην αυξημένη πρόληψη¹³, οι επαγγελματίες είχαν αντίθετη άποψη (δεν ήταν χρήσιμη και δεν συνέβαλε στην αυξημένη πρόληψη¹⁴). Για αυτούς τους λόγους, οι επαγγελματίες είχαν προτείνει να επιτραπεί η συμπερίληψη του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου στα έγγραφα παράδοσης, όπως τα τιμολόγια, και να θεσπιστεί ηλεκτρονική έκδοση του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου.

Σημειώθηκαν μεταβολές στο προσωπικό και στον φόρτο εργασίας των επαγγελματιών και των ΕΥΦ, λόγω της επισύναψης του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου στη μονάδα εμπορίας. Αυτή η αλλαγή είχε μεγαλύτερες επιπτώσεις στον φόρτο εργασίας των ΕΥΦ απ' ό,τι των επαγγελματιών.

Η απαίτηση επισύναψης του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου στη μονάδα εμπορίας συνεπάγεται —πέραν του διοικητικού φόρτου— πρόσθετο κόστος και χρόνο για τους επαγγελματίες και την αλυσίδα εφοδιασμού, κυρίως όσον αφορά ορισμένους τύπους υλικών ή την ανάγκη χρήσης νέων συστημάτων ΤΠ ή εξοπλισμού. Επίσης, όλοι οι ενδιαφερόμενοι ανέφεραν ότι χρειάστηκε εντατική επικοινωνία για την πληροφόρηση των επαγγελματιών λόγω της μετάβασης στους νέους κανόνες φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων.

3.3 Απαιτήσεις για τους εξουσιοδοτημένους επαγγελματίες που εκδίδουν φυτοϋγειονομικά διαβατήρια

Με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/2031 καθιερώθηκαν νέες απαιτήσεις, τις οποίες πρέπει να πληρούν οι επαγγελματίες που εκδίδουν φυτοϋγειονομικά διαβατήρια, προκειμένου να διασφαλιστεί η ενιαία εφαρμογή του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων και να αυξηθεί η αξιοπιστία των πληροφοριών που περιέχονται στο φυτοϋγειονομικό διαβατήριο αυτό καθαυτό. Ο κανονισμός θέτει τους κανόνες για τη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας των

¹³ 17 και 14 ΕΥΦ αντίστοιχα, από τις συνολικά 24 ΕΥΦ που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.

¹⁴ 27 και 30 επαγγελματίες αντίστοιχα, από τους συνολικά 43 επαγγελματίες που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.

φυτών, τους όρους των εξετάσεων, τις προϋποθέσεις για την εξουσιοδότηση επαγγελματιών για την έκδοση φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων και τις υποχρεώσεις των εν λόγω εξουσιοδοτημένων επαγγελματιών (άρθρα 69, 87, 89 και 90 αντίστοιχα). Όσον αφορά τις ΕΥΦ, προβλέπονται επίσης λεπτομερείς κανόνες για την εγγραφή των επαγγελματιών σε μητρώο (άρθρα 65 και 66) και την εξουσιοδότηση των επαγγελματιών να εκδίδουν φυτοϋγειονομικά διαβατήρια (άρθρο 89).

Μολονότι το φυτοϋγειονομικό διαβατήριο πρέπει γενικά να εκδίδεται από εξουσιοδοτημένους επαγγελματίες, αυτό συνέβη μόνο σε 12 κράτη μέλη από τα 24 που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο. Από τα άλλα 12 κράτη μέλη που απάντησαν, σε 6 τα φυτοϋγειονομικά διαβατήρια εκδόθηκαν ως επί το πλείστον από τις αρμόδιες αρχές, σε 3 και από τα δύο και στα άλλα 3 ο φορέας έκδοσης διέφερε ανάλογα με το εμπόρευμα.

Ωστόσο, κατά γενική ομολογία (πάνω από το 70 % όσων απάντησαν) δεν είναι απαραίτητο να εκδίδει η αρμόδια αρχή τα φυτοϋγειονομικά διαβατήρια για ορισμένα φυτά, φυτικά προϊόντα ή άλλα αντικείμενα. Μόνο σε μια μειονότητα κρατών μελών —7 από 24— οι δημόσιες αρχές επιβάλλουν τέλη στους επαγγελματίες για να τους εξουσιοδοτήσουν να εκδίδουν φυτοϋγειονομικά διαβατήρια.

Ορισμένα κράτη μέλη αντιμετώπισαν καθυστερήσεις όσον αφορά την εγγραφή των επαγγελματιών στο μητρώο, όπως ορίζεται στο άρθρο 65. Μέχρι την ημερομηνία απάντησης στο ερωτηματολόγιο, σε 13 από τα 23 κράτη μέλη των οποίων οι ΕΥΦ απάντησαν στην ερώτηση, όλοι οι επαγγελματίες ήταν ήδη εγγεγραμμένοι στο μητρώο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 65. Οι εργασίες εγγραφής ήταν ακόμη σε εξέλιξη στα άλλα κράτη μέλη. Στην τελευταία ομάδα κρατών μελών, οι καθυστερήσεις οφείλονται στην ύπαρξη νέων επαγγελματιών οι οποίοι δεν εξέδιδαν φυτοϋγειονομικά διαβατήρια στο παρελθόν, στην ανάγκη δημιουργίας νέου συστήματος ΤΠ για την εγγραφή στο μητρώο ή στην έλλειψη πληροφοριών σχετικά με τους εξ αποστάσεως πωλητές.

Το άρθρο 89 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031 σχετικά με την εξουσιοδότηση των επαγγελματιών να εκδίδουν φυτοϋγειονομικά διαβατήρια συμπληρώθηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2019/827 της Επιτροπής¹⁵. Το άρθρο 2 του εν λόγω κανονισμού καθιερώνει την υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να εξασφαλίζουν ότι οι επαγγελματίες έχουν πρόσβαση σε τεχνικές κατευθύνσεις όσον αφορά τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται στις εξετάσεις για την έκδοση των φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων. Μέχρι την ημερομηνία απάντησης στο ερωτηματολόγιο οι μισές ΕΥΦ είχαν ήδη παράσχει τις εν λόγω τεχνικές κατευθύνσεις, ενώ οι άλλες μισές απάντησαν ότι δεν το έχουν πράξει ακόμη. Από τους επαγγελματίες που απάντησαν, το ποσοστό όσων έχουν ήδη λάβει τις τεχνικές κατευθύνσεις ήταν μεγαλύτερο από εκείνων που δεν έχουν λάβει ακόμη την εν λόγω τεκμηρίωση. Η ποιότητα των κατευθύνσεων που παρασχέθηκαν αξιολογήθηκε ως ανεπαρκής μόνο από μια μειονότητα των επαγγελματιών που απάντησαν, ενώ οι άλλες απαντήσεις την αξιολόγησαν ως επί το πλείστον ως μέτρια ή καλή. Ωστόσο, υπενθυμίζεται ότι ο κανονισμός 2019/827 ίσχυε από τη 14η Δεκεμβρίου 2020 και το ερωτηματολόγιο δρομολογήθηκε τον Φεβρουάριο του 2021.

¹⁵ ΕΕ L 137 της 23.5.2019, σ. 10.

Μια άλλη πτυχή η οποία βελτιώθηκε χάρη στις νέες απαιτήσεις για τους εξουσιοδοτημένους επαγγελματίες που εκδίδουν φυτοϋγειονομικά διαβατήρια είναι η δυνατότητα εντοπισμού επιβλαβών οργανισμών, καθώς οι επαγγελματίες είναι υπεύθυνοι για τις εξετάσεις προκειμένου να εκδοθεί το φυτοϋγειονομικό διαβατήριο. Σχεδόν οι μισοί από τους επαγγελματίες που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν τη δική τους εμπειρογνώση για να διασφαλίσουν τον εντοπισμό ΕΟΚ στις εγκαταστάσεις τους, ενώ το 44,2 % δήλωσε ότι αναθέτει τον εντοπισμό σε τρίτους.

Επλήθαν μεταβολές στο προσωπικό και στον φόρτο εργασίας των επαγγελματιών και των ΕΥΦ λόγω των νέων απαιτήσεων σχετικά με τους εξουσιοδοτημένους επαγγελματίες που εκδίδουν φυτοϋγειονομικά διαβατήρια, οι οποίες αύξησαν τον φόρτο εργασίας τόσο των επαγγελματιών όσο και των ΕΥΦ.

Δεκαέξι ΕΥΦ παρείχαν στοιχεία για τον συνολικό αριθμό των εγγεγραμμένων στο μητρώο επαγγελματιών και των εξουσιοδοτημένων επαγγελματιών που υπόκεινται στο φυτοϋγειονομικό διαβατήριο για τα έτη 2018, 2019 και 2020. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρασχέθηκαν, από το 2019 ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων στο μητρώο επαγγελματιών έχει αυξηθεί κατά 17 %. Επιπλέον, ο συνολικός αριθμός των επαγγελματιών που είναι εξουσιοδοτημένοι να εκδίδουν το φυτοϋγειονομικό διαβατήριο έχει υπερδιπλασιαστεί μεταξύ 2019 και 2020.

3.4 Ρυθμίσεις για τις εξ αποστάσεως πωλήσεις — έκδοση φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου για τελικό χρήστη

Στο άρθρο 81 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031 προβλέπεται εξαίρεση από την υποχρέωση να συνοδεύονται τα φυτά από φυτοϋγειονομικό διαβατήριο όταν παραδίδονται απευθείας σε τελικό χρήστη, αλλά αυτή η εξαίρεση δεν μπορεί να εφαρμοστεί όταν η προμήθεια των φυτών γίνεται μέσω συμβάσεων πωλήσεων εξ αποστάσεως. Ενώ οι μισοί περίπου από όσους απάντησαν θεώρησαν αυτήν την απαίτηση κατάλληλη, περίπου το 40 % τη θεώρησε περιττή ή επαχθή. Υπήρχε μια σημαντική διαφορά μεταξύ των διαφορετικών τύπων ενδιαφερόμενων μερών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο: ενώ περισσότερες από τις μισές ΕΥΦ θεώρησαν την απαίτηση κατάλληλη, μόνο το ένα τέταρτο των επαγγελματιών συμμερίστηκε αυτήν την άποψη και περισσότεροι από τους μισούς τη θεώρησαν περιττή ή επαχθή. Υπήρχαν επίσης κάποιοι συγκεκριμένοι τομείς, π.χ. σχετικοί με δραστηριότητες διατήρησης φυτικών ποικιλιών, των οποίων οι επαγγελματίες θεώρησαν ότι οι επιπτώσεις των διατάξεων ήταν δυσανάλογες των δυνατοτήτων τους.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη που ερωτήθηκαν σχετικά με την επιβολή των διατάξεων φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου σε τελικούς χρήστες οι οποίοι παραλαμβάνουν φυτά, φυτικά προϊόντα ή άλλα αντικείμενα μέσω συμβάσεων πωλήσεων εξ αποστάσεως, διατύπωσαν απόψεις που την αξιολογούσαν ισομερώς ως κατάλληλη και ακατάλληλη, αν και περίπου το 40 % δεν είχε εκφράσει άποψη επί του θέματος. Από την άλλη πλευρά, οι μισές από τις ΕΥΦ που ερωτήθηκαν θεώρησαν ανεπαρκή τη σαφήνεια των διατάξεων για τα φυτοϋγειονομικά διαβατήρια σε τελικούς χρήστες που παραλαμβάνουν τα φυτά μέσω συμβάσεων πωλήσεων εξ αποστάσεως, και επισημάνθηκε ότι διαφορετικά κράτη μέλη έχουν διαφορετικές προσεγγίσεις.

Η ανάγκη για μια πιο εναρμονισμένη προσέγγιση όσον αφορά τη χρήση φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων στις περιπτώσεις συμβάσεων εξ αποστάσεως πώλησης σε τελικούς χρήστες χαρακτηρίστηκε ισομερώς ως αναγκαία και ως περιττή, αν και περίπου το ένα τέταρτο από όσους απάντησαν δεν εξέφρασε άποψη επί του θέματος.

Επήλθαν μικρές μόνο μεταβολές στο προσωπικό των ΕΥΦ και των επαγγελματιών λόγω της εξαίρεσης των απευθείας προμηθειών σε τελικούς χρήστες μέσω συμβάσεων εξ αποστάσεως πώλησης, οι οποίες έπρεπε να συνοδεύονται από φυτοϋγειονομικό διαβατήριο, σημειώθηκε όμως αύξηση του φόρτου εργασίας των ΕΥΦ.

3.5 Ηλεκτρονικό φυτοϋγειονομικό διαβατήριο

Σύμφωνα με το άρθρο 88 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031, το φυτοϋγειονομικό διαβατήριο πρέπει να επισυνάπτεται ως έντυπο στη μονάδα εμπορίας· ωστόσο, στο άρθρο 83 παράγραφος 8 προβλέπεται η δυνατότητα να καθορίζονται, μέσω εκτελεστικών πράξεων, οι τεχνικές ρυθμίσεις για την έκδοση ηλεκτρονικού φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου. Η θέσπιση ηλεκτρονικού φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου θεωρήθηκε εφικτή και χρήσιμη από περισσότερους από τους μισούς απαντήσαντες στο ερωτηματολόγιο. Ωστόσο, η λεπτομερής ανάλυση των απαντήσεων αποκάλυψε ότι υπήρχαν διαφορές μεταξύ των διάφορων ομάδων ενδιαφερόμενων μερών. Το ηλεκτρονικό φυτοϋγειονομικό διαβατήριο θεωρήθηκε ανέφικτο μόνο από 1 από τις 24 ΕΥΦ σε σύγκριση με 14 από τους 43 επαγγελματίες. Ενώ καμία ΕΥΦ δεν θεώρησε το ηλεκτρονικό φυτοϋγειονομικό διαβατήριο «μη χρήσιμο», 12 από τους 13 επαγγελματίες τάχθηκαν υπέρ αυτής της άποψης. Μεταξύ των λόγων τους οποίους ανέφεραν οι επαγγελματίες που θεώρησαν το ηλεκτρονικό φυτοϋγειονομικό διαβατήριο ανέφικτο και μη χρήσιμο είναι οι νέες επιβαρύνσεις και το κόστος για τους μικρούς, κυρίως, επαγγελματίες. Υποβλήθηκε η πρόταση, αν θεσπιστεί ηλεκτρονικό φυτοϋγειονομικό διαβατήριο, να επιτρέπεται η χρήση της έντυπης έκδοσης.

3.6 Ρυθμιζόμενοι επιβλαβείς οργανισμοί μη καραντίνας (PEOMK)

Πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031, τα φυτοϋγειονομικά διαβατήρια εξασφάλιζαν ότι το διακινούμενο φυτικό υλικό ήταν απαλλαγμένο από επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας. Σύμφωνα με το άρθρο 85 του εν λόγω κανονισμού, το φυτοϋγειονομικό διαβατήριο πλέον, εκτός από την απουσία ΕΟΚ, επιβεβαιώνει και ότι έχουν τηρηθεί οι απαιτήσεις και τα μέτρα κατά των PEOMK.

Μια σαφής διαπίστωση του ερωτηματολογίου είναι η ανάγκη για μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ του φυτοϋγειονομικού κανονισμού και της νομοθεσίας για την παραγωγή και εμπορία φυτικού αναπαραγωγικού υλικού, διότι στην περίπτωση του πολλαπλασιαστικού υλικού οπωροφόρων δένδρων, των οπωροφόρων φυτών και του πολλαπλασιαστικού υλικού αμπέλου υπάρχουν διατάξεις σχετικά με τους PEOMK τόσο στον φυτοϋγειονομικό κανονισμό όσο και στη νομοθεσία για το φυτικό αναπαραγωγικό υλικό, με αποτέλεσμα να προκαλείται σύγχυση σχετικά με το ποιες νομικές απαιτήσεις πρέπει να ακολουθούνται. Είναι δύσκολο να συναχθούν συμπεράσματα σχετικά με το όφελος των νέων απαιτήσεων φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου σε σχέση με τους PEOMK, επειδή όσοι απάντησαν αξιολόγησαν ισομερώς τους κανόνες ως αποτελεσματικούς ή αναποτελεσματικούς, ενώ περίπου το ένα τρίτο όσων απάντησαν αξιολόγησε το πρόσφατα επεκταθέν σύστημα

φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου ως ούτε αποτελεσματικό ούτε αναποτελεσματικό. Ένας πιθανός λόγος για τις αποκλίσεις απόψεις πηγάζει από την προσέγγιση για την πιστοποίηση των σπόρων, η οποία αποτελείται από μια διαδικασία πολλών σταδίων που περιλαμβάνει επίσημους ελέγχους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πιστοποίησης και μετά από αυτή. Αρκετοί απαντήσαντες δεν βλέπουν την ανάγκη το φυτοϋγειονομικό διαβατήριο να περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις για τους ΡΕΟΜΚ, καθώς οι επίσημοι έλεγχοι κατά τη διάρκεια της πιστοποίησης των σπόρων και μετά από αυτή εγγυώνται ήδη ότι οι παρτίδες σπόρων που διακινούνται είναι απαλλαγμένες από ΡΕΟΜΚ.

Οι νέοι κανόνες για τα φυτοϋγειονομικά διαβατήρια δεν είχαν επιπτώσεις στην αποδοτικότητα των επίσημων ελέγχων για τους ΡΕΟΜΚ, καθώς οι περισσότερες ΕΥΦ και οι αρμόδιες αρχές πιστοποίησης πραγματοποιούσαν ήδη ταυτόχρονους επίσημους ελέγχους για τους ΡΕΟΜΚ και τους ΕΟΚ πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031. Μόνο δύο ΕΥΦ και μία ΑΑ πιστοποίησης δήλωσαν ότι άρχισαν να διενεργούν ελέγχους ταυτόχρονα για ΡΕΟΜΚ και ΕΟΚ μετά την έναρξη ισχύος του φυτοϋγειονομικού κανονισμού. Ένα σαφές πλεονέκτημα των ταυτόχρονων ελέγχων για ΡΕΟΜΚ και ΕΟΚ είναι ότι διενεργούνται ως επί το πλείστον από τον ίδιο επιθεωρητή (91 %). Η πλειονότητα των επίσημων ελέγχων πραγματοποιείται στον τόπο καταγωγής (82 %).

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/2031 δεν είχε σημαντικές επιπτώσεις στον αριθμό των επίσημων ελέγχων για ΡΕΟΜΚ (το 42 % των αρμόδιων αρχών απάντησε ότι ο αριθμός των επίσημων ελέγχων που σχετίζονται με τα φυτοϋγειονομικά διαβατήρια για ΡΕΟΜΚ παρέμεινε ο ίδιος ενώ το 33 % όσων απάντησαν δήλωσε αύξηση μικρότερη από 25 %). Η επέκταση των απαιτήσεων φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου δεν προκάλεσε αύξηση του αριθμού των περιστατικών μη συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις και τα μέτρα για τους ΡΕΟΜΚ. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, οι περισσότερες αρμόδιες αρχές ενημέρωσαν το οικείο κράτος μέλος και απέρριψαν το φορτίο. Ορισμένες αρμόδιες αρχές ανέφεραν ότι τα μέτρα που λαμβάνουν εξαρτώνται από την εκάστοτε περίπτωση και άλλες δεν έχουν εντοπίσει ακόμη μη συμμορφούμενα φορτία.

3.7 Γενική επίγνωση των φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων

Προκειμένου να διαπιστωθεί τι γνωρίζουν οι πολίτες σχετικά με τις απαιτήσεις του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου, το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε επίσης συγκεκριμένες ερωτήσεις προς αυτήν την ομάδα ενδιαφερόμενων μερών. Περισσότεροι από τους μισούς πολίτες που απάντησαν γνώριζαν ότι, σε επιχειρηματικό επίπεδο, τα φυτά πρέπει να συνοδεύονται από φυτοϋγειονομικό διαβατήριο· ωστόσο, μόνο το ένα τρίτο περίπου γνώριζε ότι τα φυτά που αγοράζονται στο διαδίκτυο πρέπει επίσης να συνοδεύονται από φυτοϋγειονομικό διαβατήριο. Παρόλο που οι περισσότεροι δεν γνώριζαν τις απαιτήσεις φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου για φυτά που αγοράζονται στο διαδίκτυο, περισσότεροι από τους μισούς θεώρησαν καλή ιδέα αυτήν την απαίτηση, ενώ μόλις το ένα τρίτο περίπου τη θεωρούσε αντιπαραγωγική.

4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνολικά, το επεκταθέν σύστημα φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων συνέβαλε στην επίτευξη των στόχων του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031, ιδίως στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της προστασίας από ΕΟΚ, στη βελτίωση της ετοιμότητας για τον εντοπισμό νέων επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών ενωσιακού ενδιαφέροντος, στη βελτίωση της κατανόησης και ευαισθητοποίησης των σχετικών ενδιαφερομένων σχετικά με τη σημασία της φυτοϋγείας και στην αύξηση της πιθανότητας εντοπισμού επιβλαβών οργανισμών.

Ωστόσο, η επέκταση του συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων σε όλα τα φυτά προς φύτευση θεωρήθηκε επαχθής και δύσκολη από τα περισσότερα ενδιαφερόμενα μέρη. Επιπλέον, τα σχόλια που συγκεντρώθηκαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη υποδεικνύουν ότι η μετάβαση στις νέες απαιτήσεις δεν ήταν πάντα ομαλή και οι νέοι κανόνες σχετικά με τα φυτοϋγειονομικά διαβατήρια δεν ήταν πάντα σαφείς, με αποτέλεσμα να καθίσταται η εφαρμογή στην αρχή πιο δύσκολη. Τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφώνησαν ότι οι νέες διατάξεις αύξησαν την προστασία της επικράτειας της Ένωσης από επιβλαβείς οργανισμούς και ότι το κόστος που επέφεραν δεν είναι σημαντικό. Ωστόσο, ταυτόχρονα θεωρούν ότι ορισμένες από τις απαιτήσεις συνεπάγονται πρόσθετο διοικητικό φόρτο και συναφείς δαπάνες που υπερτερούν των αντιληπτών πρόσθετων οφελών τους. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για την ανάγκη επισύναψης του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου σε κάθε μεμονωμένη μονάδα εμπορίας και για τις διατάξεις που διέπουν τις πωλήσεις εξ αποστάσεως. Όσοι απάντησαν θεώρησαν επίσης ότι η συνολική λειτουργία του τομέα των φυτών προς φύτευση και του τομέα των σπόρων δεν είχε υποστεί σημαντική αλλαγή.

Για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα, η πρακτική εφαρμογή και η χρησιμότητα του επεκταθέντος συστήματος φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων χρειάζεται περισσότερη συζήτηση προκειμένου να καθοριστούν τυχόν αναγκαίες στοχευμένες βελτιώσεις. Αυτές αφορούν 1) τις διατάξεις για την επισύναψη φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων σε μονάδες εμπορίας και 2) τις ρυθμίσεις για τις εξ αποστάσεως πωλήσεις· 3) απαιτείται επίσης περαιτέρω συζήτηση σχετικά με την πιθανή θέσπιση ηλεκτρονικού φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου και για τον τρόπο που θα μπορούσε να εφαρμοστεί αυτή η αλλαγή χωρίς περιττή αύξηση του διοικητικού φόρτου των μικρών παραγωγών και χωρίς να χαθεί η ιχνηλασιμότητα η οποία παρέχεται από την επισύναψη φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου στη μονάδα εμπορίας σύμφωνα με τους νέους κανόνες που ισχύουν πλέον. Ωστόσο, κάθε πιθανή τροποποίηση του νέου καθεστώτος για τα φυτοϋγειονομικά διαβατήρια θα πρέπει να έχει περιορισμένο πεδίο εφαρμογής, καθώς θα αφορά κυρίως προσαρμογές στο υφιστάμενο σύστημα.